

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolalaisen ja karjalalaisen hengen vaali ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

Nro 22 • Perjantaina 4. kesäkuuta 2004

55. VUOSIKERTA

Irtonumerohinta 1 €

LAATUA EDULLISUUTTA AMMATTILAISELTA

- Kellohuoltopalvelu
- Käsikaiverrukset
- Konekaiverrukset
- Korukorjaus/ kivi-istutustyöt
- Sormuksien valmistus
- Ja nyt myös lasikaiverrus

KAIKKI PAIKAN PÄÄLTÄ

KELLOLIIKE
Juhani Lankinen Ky
Kauppalankatu 2, Loimaa
Puh. (02) 763 2760
(Kaupungintaloa vastapäätä)

Tuttuja vieraita

On Herra Karjalan kansaa hyvin taluttanut



Iki-ihana Ihojärvi.

-Olen Sinikka Pöyri, os. Kaartinen. Vanhempani olivat Anna ja Antti Kaartinen. Syntynyt 20.4.1929, Kurkijoen Ihojärven kylässä.

Asun Alastaron kirkolla rivitalossa, kesäisin entisellä kotipaikalla Tammiaisissa. Perheeseeni kuuluu edesmenneen mieheni poika Jussi ja hänen vaimonsa Arja sekä lapset Antti, Pentti ja Anni.

Minkälaista työtä olet tehnyt ja missä?

-Olen tehnyt tätä huonosti arvostettua maataloustyötä koko ikäni ja olen siinä tuntenut olevani omalla alallani. Ensin vanhempien kanssa rakennettiin kotia Alastaron Tammiaisiin, Sipilän tilasta lohkaistulle maalle.

Myöhemmin hoidin taloa yksin kun vanhempani sairastelivat ja siirtyivät ajan rajan toiselle puolelle. Solmittuani avioliiton samasta kylästä olevan Timo Pöyryn kanssa, hänkin oli maanviljelijä, sen jälkeen entinen kotini ja asumattomaksi, pellot kyllä viljeltiin.

Avioliittoni päättyi mieheni kuolemaan. Jäin Jussipojan kanssa hoitamaan taloa siihen saakka kunnes hän avioitui. Muutin sitten takaisin entiseen kotini, en enää viljelijänä vaan vapaa-herrana. Kävin pojan perheessä sellaisena kiireapulaisena ja myöhemmin kun lapset syntyivät sain toimia lapsenlukkana. Lasten vartuttua kun tuli kerhot ja monet harrastukset, sain olla autokuskina. Nyt lapset ovat jo aikuistumassa, mutta yhteys on säilynyt hyvänä, siitä olen kiitollinen.

Luottamustoimet ja harrastukset?

-Joitain pieniä luottamustoimia on matkanvarrelle osunut, mutta ei niistä ole isommin kerrottavaa. Harrastuksista ensimmäisenä on ollut kuorolaulu.. Olin Kurikassa asuessamme Nuoriliiton kuorossa. Alastarolla kirkkokuorossa ja viimeksi karjalakuorossa Loimaalla. Alastaron Karjalaseuran ja Nuorisoseuran toiminnassa olen ollut mukana, myöskin maatalousnaisissa olen toiminut. Nykyiset harrastukset ovat lukeminen ja kävely.

Mitä karjalaisperinteitä edelleen ylläpidät elämässäsi?

-Valmistan perinteisiä karjalaisia ruokia ja tietysti leivon piirakoita. Perheemme Anni-tytär sanoi pieneinä, että on hyvä kun olen Sinuun tutustunut, kun Sinä teet niitä piirakoita.

Luulen, että perinteisiini kuuluu, että naapuriin ja tuttaviiin voi poiketa ilman kutsuakin.

Oletko käynyt kotiseutumatkoilla?

-Olen käynyt kotiseudulla useamman kerran. Ensimmäisellä matkalla meitä oli joukko entisiä naapurin tyttöjä. Torvisen, Ahokkaan ja Kuntsin sisarukset sekä Aira-serkku.

Tuntui uskomattomalta, että olimme Ihojärven rannalla. Kun olen serkuksista vanhin, niin olen saanut olla heille matkaoppaana. Karjalakuoron mukana olen käynyt Kurkijoella sekä teimme matkan Inkerin kuoron vieraaksi Petroskoihin, nämä olivat muistorekkoita matkoja.

Kerro kokemuksiasi tai muistojasi evakkomatkasta.

-Ensimmäiselle evakkomatkalle lähdimme serkku-tyttöjen Eilan ja Irman kanssa mumman hoivissa. Joukkoomme kuului myöskin Kajan ja Alatuvan vanhat emännät sekä Äikään Anni-täti. Lähtö tapahtui varhain aamulla, oli kireä pakkanen. Mumma peitteli meitä viereensä vällyjen alle rekeen, hevosen lähdettyä mumma sanoi, mun ota käteen Herra ja taluta. Voinemme kai yhtyä siihen, että on Herra Karjalan kansaa hyvin taluttanut. Matka jatkui Kurkijoen kirkolle, sieltä päästiin autolla Elisenvaaraan. Nyt jatkettiin härkävaunussa Haapamäelle, sieltä siirryttiin myöhemmin Karstulaan.

Toisella evakkomatkalla sain tehtäväkseni ajaa lehmät rajan yli. Nytkin koottiin naapureista pieni porukka, niin sanottuna maakanjohtajana toimi Ahokkaan Hilda-emäntä, hän ajoi edellä hevosella. Se oli sotasaalis hevonen, niin sanottu Ahokkaan ryssä. Kylässämme oli monessa talossa niitä hevosia, ei niillä ollut muuta nimeä, ne olivat vaan sen taloon ryssiä.

Toisesta Ahokkaasta oli Sylvi-tytär, nykyinen Rakkolainen., sitten oli vielä parin naapurin lehmä meidän matkassa. Äiti saatteli muutaman kilometrin meitä, palasi sitten takaisin ajamaan tavaroita tien viereen ja viljaakin vielä korjattiin, tulivat sitten mumman kanssa myöhemmin hevos-

Kuntsin sisarukset ja kirjoittaja keskellä Ihojärven koulun rappusilla.

kuorman kanssa. Ensimmäinen päivä oli suorastaan juoksemista lehmien perässä, niinpä matkaa tehtiinkin 30 kilometriä. Olimme ensimmäisen yön Hilda-emännän ja Sylvin sukulaistalossa Elisenvaarassa. Aamulla jatkettiin matkaa kohti tuntematonta tulevaisuutta. Joka päivä matkattiin kymmeniä kilometrejä. Erääksi yöksi osuimme sellaiseen järjestettyyn yöpaikkaan, jossa oli paljon matkalaisia. Tuli ilmoitus, että lähistöllä olevassa ladossa jaetaan lehmille heiniä, me Sylvin kanssa riensimme heinän hakuun ja toimme useamman sylillisen, mutta Hilda-emäntä sanoi, että ryssälle täytyy vielä hakea heiniä, niinpä me tytöt lähdimme uudelleen ladolle, mutta se oli jo lukossa. Palasimme tyhjin käsin, Hilda-emäntä lähetti meidät takaisin, sanoi että kyllä hevoselle täytyy vielä saada heiniä.. Palasimme ladolle, onneksi nurkkakivet olivat korkeat, ryömin alle ja sain muutaman lattialankun nousemaan ylös, menin sisälle ja Sylvi tuli

Sisäsiyuilla TÄNÄÄN

Ken tietää sivulla 3

Marjatta Auvinen muistelee sivulla 4

Simolanmäki sivulla 5

Muutama nimi puuttuu sivulla 6

Korvaamattomia tuhoja sivulla 7

Ilonamme kukkivat sivulla 8

ottamaan siitä raosta heiniä vastaan. Istuimme vähän aikaa heinäkassan päällä siinä reunustalla ja tuumimme, että tästä varkaudesta vastaa venäläinen.

Illalla Hilda-emäntä sanoi, että aamulla lähdetään varhain liikkeelle, oli tiedossa, että edessä oli lossimatka. Hän sanoi, että me ei sinne lossille mennä, toinen vaihtoehto oli ajaa lehmät Savonlinnan kaupungin läpi. Lähdimme liikkeelle anivarhain, jonkun matkaa kuljettuamme tulimme siihen risteykseen missä toinen tie vei sinne lossille ja toinen Savonlinnan kaupunkiin. Tietysti me otimme suunnan kaupunkiin, mutta sielläpä olikin mies ohjailemassa karjalauvoja sinne lossille.

Siinä käytiin tiukka neuvottelu, mutta matkanjohtajamme pysyi kannassaan. Lopulta mies sanoi, että menkää sitten vaikka Helsinkiin. Tämän jälkeen ei muita matkalaisia näkynyt ja eräänä kauniina sunnuntai-aamuna ajoimme lehmät Savonlinnan kaupungin halki. Lehmät eivät enää ihmetelleet kaupunkiakaan, yksi Sylvin sarvipäinen lehmä pysähtyi ihmettelemään isoa näyteikkunaa, nuolaisi sitä muutaman kerran ja jatkoi matkaa. Samoin muuta

lehmä pysähtyi ihmettelemään kirkon komeaa rautaporttia, taisivat tuumata ettei tällaista veräjää ole ennen nähty.

Aikanaan saatiin lehmät junan kyytiin ja matka kohti Kurikan pitäjää alkoi.

Junan seisossa asemilla, lehmät kun olivat avovaunussa, tuli maidon kyselejiä. Sylvi muisti, että eräälle maidon hakijalle lypsettiin pullaan ja oli onnistunut ihan hyvin, varmaan sitäkin syystä kun lehmän nimi oli Onnenoksa.

Onnellinen lapsuusmuistosi?

Kerran kesässä pääsin äidin ja isän kanssa Väti-kän hiekoille. Koulun päätös keväällä sekä äitienpäivät olivat tärkeitä tapahtumia. Opettajan johdolla oli harjoiteltu ohjelmat, metsästä haettiin sinivuokkoja, joita kiinnitettiin äitien rintaan. Oma lukunsa oli Savolaisen Miinan ompelema uusi kesämekko ja ehkä uudet kengätkin, joita oli jo usein tehnyt mieli sovittaa.

Miten olet kokenut oman karjalaisuutesi?

Tunnen olevani osa Karjalan heimoa, ehkä karjalai-

JATKUU SIVULLA 4





4.6.2004

Juhlan oikea suunta

Marsalkka Mannerheimin syntymäpäivä 4. kesäkuuta on myös puolustus-voimiemme lippupäivä. Juhla merkitsee valitettavan usein pelkästään sitä, että tarkastelemme puolustusvoimiemme tilaa muuttuvassa maailmassa sekä jaamme kunniamerkkejä ja ylennyksiä. Puolustusvoimien lippujuhla on myös yksi päivä vuodessa, jolloin on erityisesti muistettava sotiemme veteraaneja, miehiä ja naisia. Lippujuhlan puheissa pohdiskellaan kuitenkin pikemminkin armeijamme materiaalista puolta, esitellään uusinta kalustoa ja visioidaan tulevia hankintoja. Samoin luodaan katsauksia sotaväkemme resurssihin. Näin tehtiin valtakunnallisessa paraatissa Haminassakin.

Sodista on kulunut jo vuosikymmeniä, mutta onko yhteiskunta vieläkin riittävästi kiittänyt nuoruutensa sotatantereille uhranneita kansalaisiaan? Elossa on vielä noin 120.000 sotaveteraania ja heidän keski-ikänsä on jo yli 82 vuotta, muistuttaa mm. Kotkan ja Haminan alueella ilmestyvän lehden päätoimittaja Seppo Riiheläinen

Seppo Riiheläinen pohtii myös hyvin aiheellisesti sitä, onko oikein, että veteraanijärjestöt jou-

tuvat yhä kulkemaan ovelta ovelle keräämässä varoja veteraanien kuntoutukseen, hoitoon ja virkistykseen. Se ei varmasti sinänsä olekaan oikein, mutta on oikein antaa jokaiselle suomalaiselle mahdollisuus osallistua vaikka pienelläkin panoksella veteraanien hyvinvoinnin ylläpitoon. Toki valtio voisi keksiä tähän paremman keinon kuin ovelta ovelle keräykset.

On oikein muistaa veteraaneja juhlapäivänä, kuten Seppo Riiheläinen muistuttaa, mutta vielä enemmän näkisin, että on oikein muistaa heitä myös tavallisena arkipäivänä. Apua voi tarjota monella tavalla, myös hyvin konkreettisesti, jos lähellä asuu tai tuttavapiirissä on veteraaneja.

Monelle vanhalle ihmiselle käytännön apu kauppa-asioiden hoidossa, pihatöissä, siivouksessa jne. on sitä paljon kaivattua. Pelkkä kunnioitus ei aina riitä, joskus tarvitaan myös sitä auttavaa kättä, vaikka saattamassa lääkäriin tai kuntoutukseen.

Kun kunnioitus muutetaan myös käytännöksi, voivat kaikki paremmin.

Maire Soiluva

VEIKKO KALERVO ANTINPOIKA KOHO 1923 - 2004

Veikko Koho syntyi esikoisena Antti Kohon kolmilapsiseen perheeseen Tivossa 23.9.1923. Perhe muutti isän työn takia Elisenvaaran Suohoville, ja Veikko aloitti v. 1934 Elisenvaaran Yhteiskoulussa opintonsa. Talvisodan edellä koulutalo tarvittiin suojajoukkojen majoitukseen ja loka-kuun 9. päivänä koulu oli tyhjennettävä. Osa



oli näön menetys, mutta onneksi sokeutuminen jäi lyhytaikaiseksi. Veikko kotiutettiin kersantin arvon saaneena ja palkittiin mm. 2. luokan Vapaudenmitalilla. Avioliiton hän solmi 1945, ja perheeseen kuului neljä lasta, mukana yhdet kaksoset.

Siviilissä Veikko toimi useiden kaupallisten kurssien ja työntekijäkoulutuksen jälkeen koulutus- ja osastopäällikön tehtävissä mm. VALMET Oy:ssä. Hän harrasti innokkaasti valokuvausta sekä kaitafilmi- ja videokuvausta. Veikko oli saanut synnyinlahjanaan musikaalista lahjakkuutta, ja hänet valittiin jo Elisenvaaran koulun orkesteriin viulunsoittajana. Myös harmonikka oli hänen soittimensa, ja milloin aikaa oli hän soitti myös pienissä yhteisissä mielellään.

Talvisodassa Veikko palveli vapaaehtoisena Elisenvaaran suojeluskuntavartiosta. Isän työpaikan muuttuessa Karjalan pakkoluovutuksen jälkeen Mustialaan, Veikko jatkoi V-luokalla Forssan yhteiskoulussa, josta sai keskikoulun päästötodistuksen keväällä 1940. Jatkosodan aikana, Kurkijoen takaisinvaltauksen jälkeen isä-Antti siirrettiin Lopottiin Mammiesopistolle, mutta Veikko päätti lähteä vapaaehtoisena armeijaan. Hän sai koulutuksensa JvKoulKeskus 3:ssa ja määrättiin Jalakaväkirykmentti 45:teen konekivääriyhtymänjohtajaksi. Vuonna 1942 hän haavoittui kranaatin sirpalta päähän. Seurauksena

Lassi - veli

Muistettavaa

- Elisenvaaran maritakerhon ja Loimaan Seudun Karjalaseuran jäsenet ystävineen retkeilevät la 7.8 Viipuriin (auto-laiva). Sitovat ilmoittautumiset 5.6 - 6.7 Allille p. 76 21840 tai 040-567 2531.

- Loimaan Seudun Karjalaseuran retki Kultarantaan la 3.7 Ilmoittautumiset Allille juhannukseen mennessä p. 76 21840 tai 040 567 2531

Yleisöltä

En vietä
merkkipäivääni

Sinikka Sikio

NIMIPÄIVÄT

4. pe Toivo, Puolustusvoimain lippujuhla
5. la Sulevi
6. su Kustaa, Kyösti, Kustavi, Pyhän kolminaisuuden päivä
7. ma Suvi, Robert, Roope
8. ti Salomo, Salomon
9. ke Ensio
10. to Seppo



Ensi viikon keskiviikkona 17.6.04 klo 14-18
on Kurkijokimuseolla jälleen

valokuvatalkoot

Ohjelmassa on valokuvien kiinnittämistä taustapahveille, tekstien kirjoitusta ja kuvien lajittelua. Eli tehtäviä, joita jokainen museosta kiinnostunut voi tehdä.

Tervetuloa mukaan!

Pyydän ilmoittamaan tulosta
numeroon 050-4036050 Ulla Clerc.

Kurkijokelainen

Kustantaja ja julkaisija: KURKIJOKI-SÄÄTIÖ

Toimitusneuvosto: Kurkijoki-Säätiön hallitus

Toimitus: Päätoimittaja Maire Soiluva
ja kaikki Kurkijokelaisen ystävät

Konttori: Vesikoskenkatu 13 As 21, 32200 Loimaa
Avoimena: Tiistaisin ja perjantaisin klo 9-14
puh. (02) 762 2551
Matkahuuh. 050-521 3336

Lakon tai muun ylivoimaisen esteen takia ilmestymättä jääneistä numeroista ei suoriteta korvausta. Lehden vastuu ilmoituksen poisjäämisestä tai julkaisemisesta sattuneesta virheestä rajoittuu enimmillään ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

ILMOITUSHINNAT: (Kaikki ilmoitukset)

Etusivu 60 centtiä/mm

Muut sivut 45 centtiä/mm

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa.

Lehti ilmestyy perjantaisin, mutta vuoden aikana on joitakin kaksoisnumeroita juhlapyhien aikoihin. Painosmäärä 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:
vuosi 35 euroa
6 kk 20 euroa
3 kk 12 euroa
Pohjoismaat 39 euroa
Muualle 46 euroa

E-mail:
toimitus@kurkijokelainen.inet.fi
Tilinumero: LSÖP 523900-4897

Sivunvalmistus:
Etusivu Frontpage, Loimaa
Paino: Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki

ISSN 0782-5668

Hartaus sunnuntaiksi 6.6.
Pyhän Kolminaisuuden päivä



Tervetuloa
kesä!

Tervetuloa taas, sinä siunattu kesä, Luojamme lokoisa lahja! Me pimeän pohjolan lapset tarvitsemme sinua. Pitkään olemme odotelleet, pimeydessä pakertaneet, koleudessa kärvistelleet, kylmästä kärsineet.

Siksi me sinua niin halajamme, valoasi ja vaaleaa vrehryttäsi varromme, kepeyttäsi kaipeamme, koska sinä näytät meille Taivaallisen Tekijämme hyvyyden hoivan. Sinä olet meille, syksyn synkkyuden seuraajille, talven tuimissa tuulissa tarpojille, laupiaan Luojamme leppoisa lahja, armeliaan Isän huolenpidon helma.

Tervetulleeksi toivotamme sinut, elämämme eheyttäjän, kipujemme karistajan, sulostuttajan synkkyteemme, painuneen mieleemme parantajan! Jos et kerran vuodessa saapuisi ihanuudellasi ilostuttamaan, jos joskus paluusi peruuntuisi, mistä silloin elvytys elämäämme, hyvä hoito haavoillemme, rohkaisu rujouteemme, valoisa virkistus väsyneille?

Mutta aina sinä tulet, saavut siunattu, seuraamme. Vuosi vuoden jälkeen sinä kasvatat kukat, lennätät leppäkertut, puut puut pukuihinsa, vrehreällä viitalla vaatetat valonjanoiset.

Anteliaasti sinä lahjojasi levittelet, kaikille kitsastelematta tarjoat tukesi. Sinä kutsut pojat potkimaan palloa, naruhyppyyn houkuttelet hentoiset. Sinä lahjoitat lomakauden, paistat poutana, hellit helteellä, sulostutat sateellasi. Sinä kasvatat kasvit, liplattelet laineet, kimmellät kilossa, vastalehväkset varrutat, siristytät silmät sikkaraan.

Kun me sinua, suvi, ylistelemme, kun kesän kunniaa kuulutamme, silloin me Luojallemme laulamme, Kolmiyhteiselle kiitoksen kannamme. Laupiaasti Hän lapsilleen lahjoittaa, rikkaudesta rakkautella jakaa, loppumattomuudetaan alati antaa. Ilman Häntä me hätäämme hukumme, turhina tyhjän tyhjyydessä, toivottomina valoa vailla.

Kiitos, Kolmiyhteinen kesästä, suloisesta Suomen suvesta, verrattomasta vieraasta, lahjastasi laupiaasta, esimausta iankaikkisen elämän!

Esa-Matti Peura

Onks tietoo KYSYMYKSET?

1. Montako maitohammasta ihmisellä on kaikkiaan?
2. Mikä on maailman pohjoisin kaupunki?
3. Kuka oli Turjanlinna isäntä?
4. Missä kaupungissa on maailman vanhin metro?
5. Mistä lähtein on Suomessa toiminut helluntaiherätysliike?
6. Missäpäin maailmaa toimii Loistava polku-niminen järjestö?
7. Missä kuussa on saamelaiten kansallispäivä?
8. Kenen teos on Rautatie?
9. Mika on on useimmin voittanut Euroviisut?
10. Mikä on maanosista suurin?

50 VUOTTA SITTEN...

N:o 22. Lauantaina kesäkuun 5. p:nä 1954

Arkkipäivän sankareita

Esipuhe: Eitei kukaan luulisi minua sivistyksen vähämieheksi ja taitteen halveksijaksi, tahtoisin sanoa, ettei tässä kirjoituksessa tehdyt vertaukset ole toisen osapuolen arvon alentamiseksi, vaan sen toisen arvon ylentämiseksi.

Meillä on elänyt joku runoilija. Hän on kirjoittanut joukon runoja. Siksi hänen nimensä on pantu historiaan. Hänen syntymäpäiväänsä vietetään juhlapäivänä. Hänelle pystytetään patsaita, pidetään puheita hänen haudallaan jne.

Jossain synnyinseutumme salomilla eläi joskus mies. Hän möyri suossa kuin myyrä. Ruumiinsa elinvoimalla hän voitti villin luonnon ja teki palan kulttuurimaisemaa, peltoa. Hänen nimeään ei ole historiassa, eikä hänelle pystytetty kuvapatsaita. Mutta kylä sanottiin nauraa hänen kumaralle varrelleen ja laskea leikkää hänen käsistään.

Edellinen antoi meille laulun, jälkimmäinen leivän! Molemmat ovat tarpeellisia, mutta vain toinen välittämätön.

Joku voi sanoa, että näitä jälkimmäisiä on niin paljon, ettemme voi heille jokaiselle pystyttää kuvapatsaita. Eivät he varmaan sitä pyydäkään. He toivovat vain saavansa palkkion työstään. Ja sen he ovat saaneet, jos tulevan sukupolven edustajat ovat meille yhtä suurella kiitollisuudenvellalla kuin me heille. Mutta jos me annamme heidän raivaamansa pelton jälleen metsätyä, etsiessämme leveämpää leipää kaupungista tai vierailta mailta, niin se on varmaan pahempaa kuin mitä olisikaan heidän käyrälle varrelleen nauraminen. Onko sinulla sydäntä siihen, vai tahdotko mieluummin tulla kirkkoon rikkaruohoa "arkkipäivän sankarin" unohtuneita haudalta.

Pehtoori.

Sukuseuran tapaaminen kesällä 2004

Uimosen sukuseuran viikonlopputapaaminen Nupurin kartanossa Espoossa 31.7.-1.8. 2004. Tapaaminen aloitetaan lauantaina klo 13. Ohjelmassa mm. Kari Piilahden luento "Miten pääsen Uimosten jäljille." Marianne ja Mika Uimonen kertovat Internetin käytöstä sukututkimuksessa sekä mukavaa yhdessäoloa. Sunnuntaina kuullaan Outi Karppasen omia kokemuksia sukututkimuksen teosta ja lopuksi halukkaat voivat lähteä tutustumiskäynnille Hvitträskiin. Majoituksvaraukset suoraan kartanoon p. 09-867 8810. Viikonloppuun ilmoittautumiset 30.6. 2004 mennessä Kalevi Uimoselle p. 09-811 455 tai 050-494 9294. Tar-

kempia tietoja löytyy tiedotteesta Uimosen sukuseuran kotisivuilta www.genealogia.fi/sukus/uimonen.

Tervetuloa joukolla mukaan viettämään viikonloppua Uimosten seurassa.

Karjalan Liiton kesäjuhlat Joensuussa ovat 18-20.6.2004. Sukuseura on varannut tilat pienimuotoiseen tapaamiseen Joensuun Reumayhdistyksellä lauantaina 19.6.2004. klo 13-15. Tilat sijaitsevat keskellä Joensuuta. Osoitteessa Silta-
katu 20 A 4 krs. Toivomme, että kesäjuhille tulevat Uimoset pistäytyvät juttele-

Sukuseuran Terveisin Uimosen Eino Turusta.

Tapahtumakalenteri

Karjalan Liiton ja sen jäsenseurojen tilaisuuksia vuonna 2004

Tilaisuudet Karjalatalolla Helsingissä ellei toisin mainittu. Karjalan Liitto ry, Käpyläнкуja 1, 00610 Helsinki, puh. 09-7288 170

Kesäkuu

- 5.6. Jääski-seuran vuosikokous, Imatra
- 6.6. Jääski-juhla, Jääski (Enso)
- 9.-13.6. Matka Lumivaaraan, Lumivaarajuhla 12.6., ks. www.lumivaara.fi
- 11.-13.6. Kotiseutumatka Uudellekirkolle, järj. Pääkaup. uusikirkkolaiset ry, ks. www.uusikirkko.net
- 12.-13.6. Säkijärvi-juhla, Loviisa
- 13.6. Kanneljärven pitäjänjuhla, Salo
- 13.6. Käkisalmi-juhla, Heinola
- 18.-20.6. Karjalaiset kesäjuhlat Joensuussa
- 18.6. Kesäjuhlaseminaari, Joensuu
- 19.6. Karjalan maraton, Joensuu
- 19.6. Suojärven pitäjänseuran vuosikokous, Joensuu
- 19.6. Karjalaisten kesäjuhlien avajaisjuhla, Joensuu
- 20.6. Karjalaisten kesäjuhlien päiväjuhla, Joensuu
- 27.6. Kirvun pitäjänjuhla, Kirvu
- 29.-30.6. Sukuseurojen matka Viipurin ja Viipurin arkistoon
- 29.6.-2.7. Kirkot kautta Karjalan - Arkkitehtuuria ja historiaa Laatokan Karjalasta Kannakselle



Kuva Kurkijokimuseon kokoelmasta

Ken tietää?



Kuvassa ollaan NKY:n tyttöosaston leiripäivillä vuonna 1938. Keitähän ovat nämä perunankuorijat? Tiedot kuvasta pyydetään osoitteeseen Kurkijokimuseo, Kojonperäntie 446, 32260 Kojonperä tai puhelimitse 050-4036050 Ulla Clerc tai sähköpostilla: ulla_clerc@hotmail.com.

Viikon 20 lehdessä ollut pitkä mies on Väinö Myllyrinne. Hän oli 251 cm pituinen ja siten Euroopan pisin mies. Myllyrinne palveli 1920-luvun lopulla Viipurin kenttätykistörykmentissä. Armeijassa hänen vuoteensa jouduttiin kokoamaan neljästä tavallisen pituisesta sängystä. Valtio teetti hänelle omat oikean kokoiset vaatteet ja saappaat kokoa 57. Nykyisin Myllyrinteen sotilaspuku on Hämeenlinnan tykistömuseossa. Myllyrinne kiersi myöhemmin Suomea sirkuksen mukana. Hänen sukunsa on peräisin Paltamosta. Kuvan lyhyempää miestä ei tunnistettu.

Punopalsta

Ainuu poika

Naapurin poika töihi läks,
mie sitä vierest kahoin
ois minnuu naurattant
se homma ja passinki.

Äit ympäril pyöri
toi sukkaa ja silitettyä paitaa.
Isä paisto munnii ja sianpintaa.
Juo ja syö, hyvä poika, jotta jaksat.

Onks siul kätteist tarpeeks?
isä käi auton tallist.
Mänehä nyt, jotta kerkiit.
On ainuun lusti olla.

Anna

Muisto puu

Kun elämässä muisto syntyy
se on kuin puu, aina kasvaa
ja jokainen sen oksa, muisto
vuotten mennessä vihreämmät lehdet saa.
Se varista ei lehtiänsä talven tullen
vuosi vuodelta vain tuuhentuu,
ja jokaisella ikiona on tää muistonpuu.
Oksillaan siel onnen linnut laulaa
ja murheen musta lintu valittaa.
Sen ikivihrein lehtein päälle
ilon ja surun kynnel kimmeltää.

Annakaisa



Karjalan äiti 1939

Kun valkeni aamuhun marraskuun päivät,
ne mieleeni pysyviks' muistoissa jäivät.
Oli elämä äitinä alussa mulla,
oli pirtissä pienoiss' kaksosten lulla.
Kypsyi ihmisten mielisä aatokset kummat,
kun junissa pitkis' kulki sotilassummat.
Miten elämän päivät näin varjona lankeet
oli pelko sydänten, ajatus ankeet.

Mutt' marraskuun viimeiseen aamunkoittoon
minä heräsin tykkien kummaan soittoon,
minä navettapolulla käteni ristin
ja sydämeen sattui kuin miekanpistin.
Voi ihmisparkoja Karjalan lasten,
nyt pommit ne uhkaa, ne tulee jo vasten,
ja kehdosta pienoiset pimeään yöhön,
ne kannetaan kylmään talviseen yöhön.

Jo katkesi kaunis kanteleensoitto,
kun idässä punainen aamun 01' koitto.
Sinä Karjalan lapsi, sä muistan et vielä,
sinun kätesi enkelten kädess' 01' siellä.
Sinun taattosi valppaat 01' vartijat rajan,
monet taistojen kentilt' sai rauhaisan majan.
Oli marraskuun viimeinen Suomemme yllä,
me Karjalan äidit sen muistamme kyllä.

Aili Hellin Kurrin

kirjasta karjalan äiti ja lapsi

Mustikkamaito

KYPSYNT OL PALJO MUSTIKOITA
MEI HAUVOILEHO JOKA SOPPII,
MUKAHEIN MIE TEMPASI SILLO
MUMMO TEKEMÄ TUOHROPPII.
SIINT RIIHETAKANT LÖVSINKII
MAHOTTOMA HVVÄ MUSTIKKAPAIIKA
JA KYL DL MUKAVA POIMII NII
YHTÄÄ PITKÄKS EI TULT AIIKA.

KYLHÄ MIUL TAIS OLLA MUSTIKKAA
KÄIS, NAAMAS JA SUUKIPIELES,
KYL NE HYVÄLT MAISTUITKII
SE MAKU ON VIELÄKII MIELES,
ROVE ÄKKII OL TÄYTTII NOPITTU
MITÄ KO MARJOI KYL RIITTI,
AITILT TUO TAITO OL OPITTU
JA KYL HÄÄ SIINT MEITÄ KIITTI.

SIT MUSTIKKAMAITUU TEKEMÄÄ
SITÄ HERKKUU EI VOITA MIKKÄÄ
SE KYL MAISTUU IHA JOKKAISEL
VAIK MITE PALJO OIS IKKÄÄ.
LAPSUUVE AIKASET MARJAREISSUT
EI MIELEST UNEHU MILLOKAA
SILLOHA KOKO PERRII VOIMIL
MARJOI LÄHETTII POIMIMAA.

MITE PALJO LUUNNO HERKKULOITA
MEIL KARJALAISIL OIKEI ANNETTI,
VAAPUKKAA, MUSTIKKAA, PUOLUKKAA
ÄMPÄRKAUPAL KUTTTII KANNETTII.
DL RINTIET TÄYN MEHTÄMANSIKOITA
JA LÖVTVHÄ SIELT ME5MARJOIKII.

NIISTÄHÄ SITÄ KAIKIST PARRAAT
HILLOT TALVEVARAL KELLARII
KEITTEII.

Terttu Ketola

Juho Uimonen, runoutta.

Suvijuhlana

Pyhin tunteihin taas suvijuhlahan käyn
ylös kukkivan kukkulan rintaa
rusohohdossa maan sekä taivahan nään,
viri vierivi virtojen pintaa.

Taas numikot tuoksuvi tuoreuttaan,
suvituulonon tuutivi viljaa. Punakukkaa
kuusikot kantavi taas, tuollehvikot lehyivi
hiljaa.

Suvi kukkasat katsovi kallella päin, veen
lainehet kultina kiikkuu
VI vuorien vetten ja vrehän maan
jumalhenki se luovana liikkuu.

Sen hurmassa kaikki nyt lempien luo, taas
kukkasat siementä siittä. Saa lintuset
laulaen armastamaan, povet lempivät
yhtehen liittää.

Elon haissä jo jumalat juhlien käy,
punataivahan poskella lohtaa.
Kukat kutrilla neitokset leikkihin saa
siellä lempivä lemmityn kohtaa.

Oi riemu nyt täyttävi ilman ja maan sitä
vettenkin sykkivi syli, suvijuhlaan
armahin kansani käy ilo tanssissa vuorien yli.

Kurkijoella Lammasvuorella kesällä 1916.
Sikstus Oksa, Runoja

Marjatta Auvinen muistelee

Osa 4

Keväällä 1944 olimme saaneet asua kotonamme Mikrilän Rauhalassa jo kolmatta vuotta. Kesäkuussa sotatoimet kuitenkin alkoivat kiihtyä, ja 9.6 kannaksella alkoi suurhyökkäys. Sen myötä kaikki muikin sotatoiminta vilkastui. Elisenvaarassa oli 15.6 yllättäen ilmapommitus, jossa kuoli muutamia ihmisiä.. Naisia, lapsia ja vanhuksia alettiin lähettää turvaan muualle.

Kesäkuun 19. päivän aamuna olin asemalla saattamassa äitiä, mummoa, Pirkkoa ja Raimoa junalle. He lähtivät Erkki-enon luo Pellosmaahan. Kun ajoimme naapurimme Roinisen ohi, äiti kysyi pihalla olleelta Ailalta: "Eikös mennä jo?" Hän vastasi: "Ei vielä, huomenna vasta." Se oli kohta lokas ratkaisu.

Elisenvaaran suurpommitus

Kesäkuun 20. päivän aamuna Elisenvaarassa oli suurpommitus, jonka tuhot olivat valtavat ja kuolleita paljon. Asemalla sattui olemaan kaksi Kannakselta tullutta evakkojunaa, yksi sotilasjuna sekä lisäksi muita aikataulun mukaisesti tulleita junia. On arvioitu junissa olleen tuhatkunta matkustajaa, jotka eivät ehtineet ratapihalta kovinkaan kauas. Kuolleiden ja haavoittuneiden määrä oli pitkälti viidettä sataa.

Itse olin pommitusaamuna saanut työni siihen pisteeseen, että voin vähän levähtää. Kun menin pihalle koivun varjoon istumaan, alkoi kuulua pommikoneiden ääntä. Laskin niitä olevan 28. Menin sisälle. Ovet paukkuivat, ikkunat kolisivat, lamppu heilui katossa ja rytinä oli kauhea. Matkaa asemalle oli kuitenkin pari kilometriä. Pommitukseen

osallistui kaikkiaan 55 konetta.

Roinisen perhe joutui tähän pommitukseen. Aila haavoittui ja kuoli sairaalassa. Irma haavoittui sirpaleista, joita hänellä on vieläkin. Heidän sisarensa Ainin pikkutyttö Tuulialta meni vasemman käden nimetön sormi. Heidän serkkunsa "rinkelimestari" Siiri Rämänen kuoli heti. Tam-

mikuussa kerroin, kuinka Aila, Irma ja Siiri olivat olleet paistamassa rinkeleitä meillä talvisodan aikana.

Isäni Ilmari Mäkelä oli lähtenyt pyörällä asemalle. Arvelin hänen olevan juuri pahimmassa paikassa, keskellä pommitusta. Isä tuli kuitenkin kotiin vahingoittumattomana. Hän oli ajanut niin pitkälle kuin pysyi pyörän selässä. Ilmanpaine esti lopulta pyörällä ajamisen. Isän mukana tuli kaksi likaista, kauhuissaan olevaa lottaa.

Myöhemmin asemalta tuli vielä kaksi sotilasta kävellen rataa pitkin. He olivat pelastuneet täysosuman saaneesta asemaravintolasta, josta olivat lentäneet oven mukana ulos. Muita sieltä ei tullutkaan. Lämmittimme heille saunan. Peseydyttyään ja ruokailtuaan he palasivat takaisin asemalle.

Seuraavana aamuna herättyäni näin ikkunasta, että pihallamme seisoi vieras mummo. Herätin isän, joka lähti kysymään kuka tämä on ja mistä on tullut. Mummo ei muistanut nimeään, vaan kertoi kulkeneensa pitkin metsiä. Muisti vain, että paljon oli ihmisiä ja kovasti pommitettiin. Hän istui vaunun nurkassa ja suojausi itseään pumpulitakilla. Paljon ihmisiä kuoli ympäriltä ja kaikki oli rikki. Mummo ei tiennyt mitään muista mukana olleista. Hän muisti kuitenkin,

että oli Räisälästä. Mummo sai ruokaa, ja häntä rauhoiteltiin. Isä kävi asemalla sotapoliisien kanssa keskustelemassa asiasta, ja kaksi sotapoliisia haki mummon. Toivottavasti hän löysi omaisensa.

Kun äiti ei ollut kotona, minulla oli paljon töitä. Hoidin eläimet, ja meillä siihen aikaan asunut Liisatäti auttoi sisätoissa. Olihan siellä myös Arvo-setä, mutta hän kävi työssä. Äidin palattua tuntui taas turvallisemmalla ja helpommalla.

Näihin aikoihin sattui huvittava tapaus. Sota vai mikä lie sekoittanut Maijalan kukon sielunelämän, kun se muutamana perättäisenä aamuna tuli meidän pihalle. En tiedä, mihin aikaan se oli tullut, mutta kun aamulla heräsin, se käveli meidän pihalla ja lähti siten kotia kohti. Matkaa meiltä Maijalaan oli 700-800 metriä. Eipä ihme, jos eläimetkin moisessa mylerryksessä häiriintyivät.

Uusi lähtö uhkaa

Juhannuksen aikoihin oli kylän nuoria kokoontunut maantielle, kylän korkeimmalle kohdalle. Kannakselta kuului tykistön kumu. Siellä oli käynnissä kovat taistelut. Mietimme yhdessä tulevaa kohtaloamme. Kesä jatkui, mutta kaikesta huomasi, että tilanne oli huolestuttava. Turvattuuden tunnetta lisäsi pelko desanteista, joita pudotettiin vakoilutehtäviin.

Viimeinen pommitus heinäkuun alussa tuntui erikoisen uhkaavalta. Arvo-setä näki pihallemme, kun pommit irtosivat koneesta. Hän sanoi, että nyt voi tulla lähelle. Onneksi pommit osuivat radan toiselle puolelle. Olimme kivinavetassa



Noin 10 metrin syvyinen pommi-kuoppa muutama kuukausi aikaisemmin valmistuneen posti- ja poliisitalon edessä Elisenvaaran aseman vieressä. Rakennukseen osui yksi pommi, joka jäi suutariksi pohjakerrokseen. Kuopan reunalla vas. Poliisikonstaapeli Urho Nikkari ja Robert Huolman sekä luutnantti Ahonen. Valok. Pekka Kyytinen. Kurkijoen historia IV.

suojaan, mutta eihän se kovin hyvä suoja ollut. Huojentunein mielin siitäkkin selvitettiin.

Heinät saatiin korjattua hyvien säiden vallitessa, ja kaikki työt pyrittiin tekemään ajallaan. Kun viljat kypsyivät, tuli kova kiire saada ne puitua, koska kaikki enteili sitä, että lähtö on edessä. Puintipaikka oli meidän aholla. Työ tehtiin talkoilla naapureiden kesken. Näin yritettiin säästää aikaa ja saada mahdollisimman paljon viljaa mukaan.

Aselepo tuli voimaan 4-5.9.1944. Kaikki työt ka-



Isäni Ilmari Mäkelä kaaduttuaan polkupyörällä matkalla Rauhalasta evakkoon.



Juuremme ovat täällä: Serkkuni Raimo Kukkonen, Aira Härkönen, kirjoittaja keskellä, mukana myöskin serkkuni Mirja Aarveaara ja hänen poikansa Jani Aarveaara.

JATKOA SIVULTA 1

nen luonne on auttanut vaikeissakin elämäntilanteissa.

Mitkä ovat tärkeimmät asiat elämässäsi?

-Terveys on tärkeysjärjestyksessä ensimmäinen, se antaa mahdollisuuksia niin moneen.. Toivoisin, että osaisin elää sopivassa suhteessa menneeseen, mutta eläisin myöskin tätä päivää enkä unohtaisi, että

on paljon aihetta kiitokseen.

Mitä mieltä olet Kurkijokelainen-lehdestä? Mitä muutoksia siihen ehdotaisit, tai juttuaiheita, joista haluaisit lehdestä lukea?

-En osaa esittää mitään isompia muutoksia, olen aina ilahtunut kun nuoret ovat tarttuneet kynään. **Minkälaisia tulevaisuuden suunnitelmia/ haaveita Sinulla on?**

Tulevaisuutta en erikoi-

semmin suunnittele, eikä ole mitään haaveita. Olen elämäni tytyväinen. **Kenelle haluat lähettää terveisiä?**

Lähetän terveisiä kaikille tutuille, erikoisterveiset entisille Ihojärven koulukaverille.

Kenet haastat seuraavaksi haastateltavaksi ja miksi?

-Haastan seuraavaksi Antti Eklundin Loimaalta. Hän on kiinnostunut menetetystä Karjalasta.

Tiekirkkojen liikennemerkki kutsuu

Liikennemerkkit kutsuvat tiekirkkoihin jo kymmenettä kesää. Oulun hiippakunnasta alkanutta toimintaa pidettiin niin merkittävänä, että kirkkohallitus ja tielaitos sopivat virallisesta liikennemerkestä vuoden 1994 kesäksi. Aluksi kirkkoja oli vain muutamia kymmeniä. Tänä kesänä yhteensä 250 tie- ja nähtävyyssirkkoa kutsuvat hiljentymään hetkeksi. Niiden joukossa on 15 ortodoksisia kirkkoa. Kirkkojen määrä on lisääntynyt viime vuodesta yhdeksällätoista.

Tiekirkot ovat pääsääntöisesti avoinna 10.6.-20.8. klo 10-18. Aukioloajat vaihtelevat kirkkoittain riippuen seurakunnan mahdollisuuksista pitää kirkkoaan avoinna. Koko maan kattavan esitteen tiekirkkoista saa mukaansa parhaiten seuraamalla liikennemerkkiä.

Iisalmessa avataan museo ja vietetään Evakon praasniekkaa

Luterilainen tiekirkko löytyy Iisalmessa ajattaessa kaupungin halki hiukan pohjoiseen päin. Iisalmen vanhakirkko on 1700-luvun puukirkko ja kellotapuli kaupungin vanhimpia rakennuksia. Aivan kirkon vieressä on mm. Juhani Ahon hauta. Kesäkuun alussa kirkon yhteyteen avataan seurakunnan historiaa esittelevä museo.

Iisalmen ortodoksisen seurakunnan kirkko, Profeetta Eliaan kirkko, on yksi ensimmäisistä ortodoksisista tiekirkkoista. Sen vieressä sijaitseva Evakkokeskus on maamme ainut karjalaisortodoksinen kulttuurikeskus. Yhdessä ne viettävät heinäkuun 10. ja 11. päivinä karjalaista kesäjuhlaa, Evakon praasniekkaa.



Sotien jälkeen rakennettuun Profeetta Eliaan kirkkoon on viime vuosikymmenen aikana tuotettu perinteistä kirkkotaidetta eri aikakausilta. Nähtävillä on vanhan slaavilais-ortodoksisen, tuhat vuotta vanhan balkanilaisen ja bysanttilais-ortodoksisen perinteen mukaista kirkkotaidetta.

Kirkkorakennus hiljentää

Eri aikakausien kirkkorakennukset puhuttelevat matkailijoita. Tiekirkkojen joukossa Isonkyrön vanhan kirkon 700-vuotisjuhla vietetään pitkin kesää. Muhoksella Suomen vanhin laajentamattomana säilynyt

saantuivat yhtä aikaa. Sardonkorjuu, tavaroiden pakkaus ja eläinten kuljetus. Syyskuun puolenvälin paikkeilla minut vietiin asemalle. Sain kyydin sinne Hirvosen Villeltä, joka oli tullut tutuksi perheineen jo edellisen evakkomatkan aikana. Hän oli armeijassa automiehenä evakuoititehtävissä. Istuessani kuorma-auton lavalla ja kodin häipyessä näkyvistä tuli mieleeni, että tuskin koskaan näen enää tätä näymää. Käytyäni nyt kymmenien vuosien jälkeen kotipaikalla saatoin todeta avistukseni oikeaksi.

Matka tuntemattomaan

Oli sovittu, että lähdän naapurin miniän Vaitin Martan kanssa samassa vaunussa. Asemalla meidät lastattiin tavara- eli "härkävaunuun". Minulla oli mukana lammas, muutama kana, jotain tavaraa ja eväitä, jotka uhkasivat pilaantua. Lampaanliha ei ole sen jälkeen maistunut. Martalla oli omia tavaroita ja joitain eläimiä. Eläimille oli heiniä ruuaksi ja meille patjaksi.

Yön olimme vaunussa Elisenvaaran asemalla. Juna lähti liikkeelle aamulla kohti Savonlinnaa, mutta meillä ei ollut tietoa minne olimme matkalla. Vaunussa ei ollut ikkunoita, vain pieni luukku, josta katseltiin ja yritettiin arvailla missä ollaan. Pysähtyessä asemalla kävimme vähän jaloittelemassa ja hakemassa vettä.

Aika kävi pitkäksi, mutta oli vaihteluakin. Junan seisossa Joroisten asemalla löysin suuren torakan, jonka autoin asemalaiturille. Torakka nousi mukulakiven päälle ja yritti selvitellä suuntaa minne lähteä. Niin mennä kolisteltiin eteenpäin.

Seuraava muistikuva on Pieksämäeltä, jossa juna seisoi erittäin pitkään. Lottien muonituspaikassa saimme jauhetuista herneistä keitettyä keittoa, oikeammin hernepuuroa, ja tosi suolaista. Aseman käymälästä poistuessamme joku nainen huuteli perään: "Se maksaa markan!" Maksaassaan Martta vastasi: "Elläissään en oo maksanu huussissa käymisestä, tää on

ensimmäine kerta."

Matka jatkui ja päivät kuluivat, mutta määränpää ei ollut vielä kukaan selvinnyt. Muutaman päivän matkatuamme juna saapui Ylistaron asemalle. Tuli määräys: "Junasta ulos!" Voi sitä sekamelskaa. Eläimiä ja tavaroita oli sikin sokin asemalaiturilla ja lähiympäristössä. Joku mies tuli junan vierelle kysymään: "Oot sie Mäkelä Ilmari tyttö?" "Oonha mie." Mies jatkoi: "Issäis meinas kuolla. Hää kaatu polkupyöräl, ku hää tul viimest kertaa kotont. Hää loukkas leukasa." Hän oli varmaan saanut muitakin kolhuja. Tuntui ahdistavalta, kun äidin olinpaikastakaan ei ollut mitään tietoa. Olin oudossa ympäristössä aivan yksin. Eväät olivat loppuneet tai pilaantuneet ja rahat hyvin vähissä.

Meidät ohjattiin Ylistaron työväentalolle, joka oli aseman läheisyydessä. Sain tiedon, että meidän kolme lehmää oli siellä kytetty pihapuihin. Kävin ostamassa niille heiniä. Eräs nainen lypsi niitä, kun minä en jaksanut.

Alkoi evakoiden sijoitus.



Viimeiset lähtijät aseman edessä syksyllä 1944. Valde Rähän kokoelmasta.

Isäntä tuli hevosilla pihaan ja väkeä valittiin. En muista, mihin Vaitin Martta joutui tässä vaiheessa. Lopuksi jäi paikalle vain Lemmettyisen Helmi meidän kylästä lehmänsä kanssa ja minä eläinten kanssa. En muista tarkkaan, miten kuljetus siinä Ylistaron kirkolle järjestyi.

Meidät majoitettiin samaan asuntoon Helmin kanssa. Eläimillekin järjestyi suoja. Asuntonamme oli betonilattainen huone. Siinä oli hella, ja talon rouva toi meille kattilan, jossa oli

perunoita. Saimme polttopuitakin. Lehmiltä loppui heinät, ja niin me Helmin kanssa kävelimme muutama kilometrin päähän Ylistaron asemalle ja ostimme kolme paalia heiniä. Miettiessämme konstia heinien saamiseksi asuinpaikkaan eräs kotikylän poika sattui tulemaan paikalle ja päästämään meidät pulasta.

Olin kaikista matkan rasituksista niin uupunut, että sairastuin kovaan kuumeeseen. Makasin lattialla monta päivää. En juuri tienynyt ajan kulustakaan mitään. Vasta toivuttuani tajuusin siinä menneen muutama päivän. Luullakseni talon rouva hoiteli minua. Lehmänikin olivat nälissä. Vihdoin äiti tuli, mikä oli suuri helpotus.

Äidin evakkomatka oli alkanut tavarajunan avovaunussa. Hän kertoi matkan sujuneen kohtalaisen hyvin muuten, mutta Pönttövuoren tunnelissa tuli hengitysvaikeuksia. Äidin mukana tuli hevonen, jonka kärryille oli lastattu tavaraa. Erikseen lähetettyjä tavaroita löytyi vähän sieltä ja täältä eri varastoista.

Äiti kirjoitti Erkki-enolle Pellosmaahan. Eno tuli

hakemaan minua. Lähdimme aamulla varhain Lapualle päin. Eno ajoi edellä omallaan ja minä tuljin perässä meidän hevosella. Lehmät oli sidottu kärryjen perään. Päästyämme illalla Lapuan Mustaanmaahan yövyimme enon tuttavien luona.

Aamulla jatkoimme matkaa kohti Alajärveä. Loppumatka oli hankala. Käännyimme Pynttärin kohdalla maantieltä huonolle kärrytielle. Siitä sanottiin olevan seitsemän kilometriä Pellosmaahan. Ilta pimeni ja tie vain huononi. Välillä oli suota, ja hevoset meinasivat upota. Iltayöstä päästiin kuitenkin lopen uupuneina perille. Tapasin pitkästä aikaa Karoliina-mummon ja lapset. Kaikki olimme iloisia saadessamme taas olla yhdessä, ja taisi siinä mummonkin silmät kostua.

Pellosmaahan päätti hankala ja väsyttävä matkani Mikrilästä uuteen evakkoon. Vielä oli kuitenkin edessä monta mutkaa, ennen kuin perheemme löysi uuden asuinsijan.

Siitä ensi kerralla.



Elisenvaaran rautatieasema 20.6.44 -pommituksen jälkeen. Asemaravintolan edessä on hajonnut tavaravaunu. Matti Rapon kokoelmista. Sama kuva on rautatiemuseossa Hyvinkäällä. Kuvaaja lienee Pekka Kyytinen.

puukirkko täyttää 370 vuotta. Tiekirkkojen joukossa on lähes kaikissa hiippakunnissa Josef Stenbäckin suunnittelempia tiilestä ja kivestä rakennettuja kirkkoja, esimerkiksi Forssan, Hartolan, Joensuun, Muuruveden ja Nilsin kirkot. Tuotteliin kirkonrakentaja Stenbäckin syntymästä on tänä keväänä kulunut 150 vuotta.

"Kirkkoon tulijalla on vapaus kokea taidetta ja symboliikkaa oman elämänsä kautta. Vaikka alttaritaulun aihe olisi sama, niin kuin monissa kirkoissa on, jokaisessa kirkossa katsoja liittyy symboliikkaan oman elämänsä mausteet", pohtii koulutuspäällikkö Marjaana Kanerva Kirkkopalveluista.

Tiekirkkoille on valmistettu rukousta ja hiljentymistä tukevaa materiaalia. Esite, juliste ja vuosikortti liittyvät tänä vuonna erämaan teemaan. Teema kertoo siitä, että juuri erämaa, oli se sitten Lapin luontoa tai ihmiselämän vaihe, on aivan erityinen Jumalan läsnäolon ja rukouksen paikka.

Mennyttä aikaa muistamaan mun sydämeni haluaa, niin moni tähti tuiketaan tutusti siellä palaa. Ken kera käy, niin sinne tie "Simolanmäen luokse vie". Tuon oli lainaus Väinö Stoolin tarinoista, vähän muutettuna. Kotini oli Simolanmäellä. Kurkijoella on paljon vaaroja, vuoria ja mäkiä. Olen joskus miettinyt mistä nuo kaikki nimet ovat tulleet. Simolanmäellä on joskus asunut Simo tai Simola nimisiä ihmisiä. Elisenvaara on saanut nimensä joltain ruhtinaan tyttäreltä, joka ratsastusretkellään oli joutunut susien ahdistamaksi.

Mennäämpä sitten sinne Simolanmäelle.

Se sijaitsee vastapäätä tunnetumpaa Saavanmäkeä, jossa oli yhteiskoulu. Lapsena ollessani lähin naapurimme oli Kiiskin-Louhkan Pekko. Hän oli kummisetäni. Ennen vanhaan mäkeä sanottiin Louhkan mäeksi. Mummoni kertoman mukaan. Mäelle rakennettiin myöhemmin ilmailumontorni. Kotini oli siinä Sopotien mutkas-



Muistaako kukaan enää lapsuutemme leikkejä Karjalassa, kysyy Lyyli Hautamäki.

sa. Vanha harmaa rakennus, jossa oli kaksi tupaa ja pieni kamari ja iso porstupa. Toisessa tuvassa yöpyivät matkustajat. Minun muistiaikani siellä pidettiin vuokralaisia. Heistä on jäänyt mieleeni Puhakat. Niiden pojat hirttivät nukkeni

ja hautasivat sen hiekkakaasaan.

Olin viisivuotias, kun meille rakennettiin uusi talo pihan toiselle puolelle. Kun isä purki kattoa, ajoi ohi mustalaisia. Joku hyysi: "Hai sie, isäntä anna hevosel vähä heiniä. No kylhä sie

heinii saat ja yösjankii, ko tuut sit kesäl heinätoihin. Hei hertasein, huus mustalaine. Eihä siul oo koht kattoo ihelläiskää ja ei myö heinätoihin keritä.

Meidän pihan keskellä kasvoi iso omenapuu. Siitä tuli paljon omenoita. Ja li-

säksi kahta lajia. Syys- ja talvilajiketta. Äiti oli sen pikkutyttöä ollessaan istuttanut, venäläisiltä markkinamiehiltä saamistaan omenoista. Meillä kotona oli hyvät hiihto ja leikkipaikat. Jos sattui olemaa hankiainen laskiaisena, mentiin reellä ja isolla porukalla mäenlaskuun. Kesällä pelattiin pitkää palloa riihitielä. Isä oli usein mukana ja Pekkisen Uljas ja Birger tulivat joukkoon.

Juhannuskokko tehtiin kokko kalliolle. Talvella kaadettujen puidenoksat koottiin kokoksi. Mukana oli aikuisiakin. Muistiini on jäänyt Tippaa, Leskistä ja viimeinen pari uunista ulos. Kuurupeitto oli myös suosittu leikki. Muistaako kukaan enää noita leikkejä?

Nykyajan lapsilla on toisenlaiset leikit. Silloin oli aika toinen ja toinen kunto, syvemmällä piili kunto. Täytyy lopettaa, sillä ei niitä pienellä kirjoitettuja monen sivun juttuja kukaan jaksakaan lukea.

En ainakaan minä.

Muistelemisiin terveisin Lyyli Hautamäki.

HUOM!

Kurkijokelaisen toimitus on muuttanut.

UUSI OSOITE: **Vesikoskenkatu 13 As 21
32200 LOIMAA**

Torin läheisyydessä, sisäänkäynti porttikäytävästä,
2. kerros.

Puh.not entiset (02) 762 2551, 050-521 3336

E-mail: toimitus@kurkijokelainen.inet.fi

(Ilmoitusfaxit: (02) 7622776)



Savojan diakonia ompeluseura

Katri Hänninen, os. Ijäs lähetti kuvan Savojan diakonia ompeluseurasta ja muutama nimi puuttuu, toisilta kokonaan, toisilta vain etunimi. Muistaako kukaan puuttuvat. Alarivi vasemmalta Jussilainen, Vuorisalo, Jälkö, Iida Häkli, Riitta Kuivainen, Elisa Miikkunainen. Yläriivi vasemmalta Elisa Koskinne, Helmi Tukia (rakas opettajani), Tukia (opeetaja äiti), Iida Laakso, tuntematon, Anni Kivi (kylän hieroja ja kuppari), Maria Ijäs (oma äitini), tuntematon. Tiedot kirjeitse toimitukseen.



TOTALITARISMIN TUOMIO HERÄTTÄÄ EMPIMISTÄ

Totalitaarisen kommunismin tuomitseminen sai tuki-joita ja vastustajia maanantaina Helsingissä totalitarismin-seminaarissa.

Vaikean teeman alustajista osa piti selvyytenä, että totalitarismin kaikki muodot on syytä vetää tuomiolle rikoksistaan, kun taas muutama puhuja esitti lukuisia varauksia joko erityisesti kommunismin tai yleensä pakkovaltan kollektiivisen tuomitsemisen suhteen.

Seminaarissa selvitettiin totalitarismia ilmiönä ja hallitus- ja yhteiskuntamuotona. Viron kokemus totalitarismin kaksinkertainen taakka sai oman katsauksensa. Lyhyesti kiteytettynä seminaarin keskustelua hallitsi Neuvostoliiton toteuttama totalitaarisen kommunismin musertava haamu itäisessä Keski-Euroopassa. Sen rinnalla nähtiin uutena totalitaristisen vaarana islamilainen fundamentalismi.

Emeritusprofessori Jukka Nevakivi kiteytti alustuksensa keskustelun teeman aluksi yksinkertaiseen kuvaan: "Stalin antoi 1944 jälkeen joukoilleen vapaat kädet ryöstää, raikata ja tuhota Neuvostoliiton valloittamat maat ja muuttaa ne neuvostomalliseksi totalitaarisiksi valtioiksi."

Totalitarismin kuva laajeni alustuksen myötä moniin suuntiin, mutta neuvostopakkovalta pysyi valtaosin keskeisenä teemana. Yleisön kysymykset pusertuivat muutama minuuttiin jaksoihin, kun erityisesti eurovaaliohjelmat panivat parastaan maisteri Antero Siljolan puheenjohtajana pidetyssä seminaarissa.

Ensimmäinen Suomessa järjestetty totalitarismin tuomitsemista pohtinut ProKarelian seminaari kokosi suomalaiselle Klubille noin 80 henkilöä kuuntelemaan ja keskustelemaan alustuksista. Itse teema kommunistisen totalitarismin tuomitsemisesta lähti liikkeelle viime vuoden syksyllä Baltiasta ja Unkarista, jotka ovat tuomassa oman päätöslauselmansa asiasta Euroopan Unioniin ja sen parlamenttiin käsiteltäväksi.

Seminaarin päätösvaiheessa todettiin, että europar-

lamentin oikeistopuolueiden ryhmä EPP pitäneen huolen asian nousemisesta agendalle ja pysymisestä siinä lähi-vuosien ajan. EU:n koneisto jatkaa asian käsittelyä ja saattaa perustaa sitä varten valiokunnan tai käsitellä sitä esimerkiksi ulkoasiainvaliokunnassa.

Järjestö vie sen mahdollisesti aikanaan kansainväliseen tuomioistuimeen. Menettelytavat ovat tietenkin edelleen avoinna, mutta joka tapauksessa EU:n piirissä ja lähellä sitä on olemassa koneisto, jos teemaa päätetään käsitellä.

Totalitarismin ikuiset kasvat

Eritellessään totalitarismin luonnetta professori Nevakivi vertaili Euroopan tuoreen historian kahta pahinta diktaattoria Stalinia ja Hitleriä ja löysi näiden toiminnasta runsaasti yhteneväisiä ja samankaltaisia piirteitä.

Neuvostoliitto ja kansallissosialistinen Saksa esiintyivät kilpailijoina ja ideologisina vihollisina, mutta silti ne pystyivät toimimaan yhdessä rinnakkain ja toteuttamaan samoja tavoitteita.

Kahden totalitaristisen valtion yhteiset piirteet ovat hämmäntäviä runsaudessaan. Molemmat valtiot ja niiden johtajat pitivät kiinni vallastaan "pedon lailla". Tavoitteena oli siten valta eivätkä ideologiset seikat, Nevakivi analysoi.

Stalinin ja Hitlerin kyky ja valmius yhteistyöhön sai selvän todistuksen elokuun 1939 Molotov-Ribbentrop -sopimuksen etupiirijäosta.

Ympäristön suhtautumisen kahden diktaattorin pakkovaltaan näkyi talvisodan alettua yllättävästi esimerkiksi Yhdysvalloissa, joka ei auttanut Stalinin hyökkäyksen kohteeksi joutunutta Suomea.

Yhdysvallat puhui julki-sesti Suomen puolesta, mutta aseet ja muu materiaallinen apu valtaosin jäi antamatta, koska Washingtonissa katsottiin, että oli parasta siirtää Suomi Neuvostoliiton halltuun esteeksi Saksaa vastaan.

Nevakivi muistutti totalitarismin voittokulusta sotien

välisessä Euroopassa. Saksan ja Neuvostoliiton ohella enemmän tai vähemmän totalitaarisia maita tuli esimerkiksi Virosta, Latviasta, Liettuasta, Unkarista, Puolasta, Balkanin maista, Kreikasta, Italiasta, Espanjasta ja Portugalista.

Myös liberaalien eurooppalaisten demokratioiden siirtomaapolitiikka oli monesti brutaalista totalitarismia. Sitä toteuttivat niin britit kuin ranskalaisetkin Belgiasta ja varhemmasta keisarin Saksasta puhumattakaan.

Pakkovallan voittokulkuun antoivat Nevakiven mukaan oman lisäpanoksensa Englanti ja Ranska, jotka 1938 suostuivat Münchenissä Saksan vaatimaan Tšekkoslovakian silpomiseen. Kuitenkin Tšekkoslovakia oli ollut itäisen Keski-Euroopan ainoa demokraattinen maa. Nevakivi muistutti, että Englanti antoi toisen maailmansodan selvittelyissä Balkanin Stalinille ja oli suuresti vastuussa siitä, että myös Suomen oli luovutettava Karjala Stalinille.

Selvityksiä tehtäessä professori Nevakiven mukaan on syytä muistaa, että omalla puolellaan rajaa Stalin tappi suomalaisia ainakin yhtä paljon kuin suomalaisia kuoli talvisodassa. Neuvostoliiton toimeenpanemat etniset vainot kohdistuivat suomalaisiin keskimääräistä raskaampina.

Kansainvälisiltä elimiltä on syytä odottaa maallisen yhteiskunnallisen moraalin muotoilemista, sanoi Nevakivi. Sen tulisi sisältää kaikille yhteiset inhimilliset käyttäytymissäännöt ilman uskontojen ja ideologioiden erikoismääräyksiä.

Viron taakka kaksinkertainen

Viro joutui kokemaan sekä totalitaarisen natsilaisuuden että kahteen kertaan totalitaarisen kommunismin ja jälkimmäisen vielä puolen vuosisadan pituisena pakkovaltan kautena, sanoi Viron Historiakomission pääsihteeri Toomas Hiio.

Viron Historiakomissio on saanut melkein valmiiksi monivuotisen työnsä. Se on selvittänyt arkistojen avulla Virossa miehittäjien ihmisyyttä vastaan tekemiä rikoksia. Tutkimuksen johtajana on ollut ministeri Max Jakobson Suomesta. Selvitys kokonaisuudessaan valmis-

tunee tämän vuoden loppuun mennessä. Internetiin on jo laitettu osoitteeseen www.historycommission.ee osa englanninkielistä raporttia.

Hiio selosti Viron inhimillisiä, kansallisia, aineellisia ja moraalisia menetyksiä kaksinkertaisten totalitaaristen valtioiden toimeenpanemien miehitysten tuloksena. Hänen selvityksensä painoi seminaarin teeman käsittelyä vahvasti juuri totalitaarisen kommunismin tekojen pohtimiseen.

Kommentti- ja keskustelupuheenvuoroissa koskettiin pakkovaltaa ja ideologioita eri kannoilla. Keskustelussa havaittiin ero aidon kommunistisen aatteen ja toisaalta totalitaariseksi pakkovalaksi muuttuneen reaalikommunismin välillä.

Aatteista ei yksikään seminaarin keskustelija halunnut ryhtyä rankaisemaan, mutta tri Alpo Rusi nosti vastapainona esille kysymyksen totalitaaristen aatteiden erilaisesta kohtelusta: "Jos EU:n parlamentissa kielletään natsien olo, niin mihin vedetään raja pakkovaltaa vaativien kommunistien suhteen?"

Eurovaalien ehdokkaat

Tohtorit Alpo Rusi (kesk), Alex Stubb (kok) ja Kimmo Kiljunen (sdp) pohtivat totalitarismia ja Euroopan Unionia. He ovat ehdokkaina eurovaaleissa. Jokainen otti kantaa totalitarismin tuomitsemiseen.

Kiljusen mukaan totalitarismi syntyy erilaisista fundamentalismin, yhden ainoan totuuden, ilmenemismuodoista. Sen voi estää vain aito moniarvoisuus, joka myöntää, ettei yhteiskunnassa voi vallita vain yksi totuus.

Itse totalitarismin tuomitsemisesta Kiljunen sanoi vastauksena kysymykseen siitä, onko hän valmis tuomitsemaan natsismin tavoin myös kommunismin: "Melkein sanoisin, että se riittää, että historia on tuominut kommunistisen järjestelmän. Kommunismin uudella legaalilla tuomiolla ei ole moraalista merkitystä."

Kiljusen mukaan kommunismin tuomitsemisen rinnalla vähintään yhtä tärkeää on se, miten suhtaudutaan uusiin fundamentalistiin liikkeisiin, jotka eivät

välttämättä ole vähemmän uhkaavia kuin uusnatsit. Hän näki keskeisen ongelman kieltojen säätämisessä, sillä fundamentalististen liikkeiden kieltäminen veisi moniarvoisuudelta perustan.

Alex Stubb sanoi kantanaan, että "ilman muuta kommunismi on vedettävä tuomiolle samoin kuin natsismi tuomittiin". Tuomio on luonnollinen, koska oikeudellinen koneisto on jo olemassa.

Stubbin mukaan Euroopan Unioni toimii totalitarismia vastaan. Tässä mielessä Stubb kritisoi voimakkaasti pahimmasta ulkopoliittisesta virheestä Suomen poliittista johtoa, joka teki kaikkensa vesittääkseen EU:n yhteiset turvatakuut. Stubb sanoi, etteivät muiden maiden edustajat EU:ssa pysty ymmärtämään Suomen torjuntaa, koska turvatakuilla Suomi olisi ensi kerran historiansa aikana saanut sen avun, mitä se on aina etsinyt.

Alpo Rusin arvion mukaan islamilaiset fundamentalistit tarjoavat kolmannen uhkakuvan totalitarismista. Pakkovaltaan perustuvien valtiojärjestelmien tutkiminen ja selvittäminen ovat jääneet kesken. Selvitys on tehtävä niin Venäjällä kuin sen miehittämissä valtioissa. Myös Suomen on tehtävä kansallinen selvitys lähihistoriasta, Rusi esitti.

EPP:n ja Saksan viranomaiset ovat esittäneet pe-sänselvityksiä siitä, miten paljon kommunismi teki hallaa ja tuhoa Euroopalle. Rusin mukaan tämä hanke ansaitsee kannatuksen.

Karjalan palautus

Yleisökysymys pyysi poliitikkoja kertomaan kantansa Karjalan palautuksesta.

Suoraan kysymykseen Kiljunen vastasi suoraan: "Olen realistinen. Suoria alue-luovutuksia ei pystytä tekemään. Oikeaa toimintaa on rajan madaltaminen siten, että voi toimia rajan yli luontevasti."

Stubbin vastaus: "Tietysti Karjalan palautus pitkällä aikavälillä rauhanomaisin keinoin."

Rusin vastaus: "Suomella on moraalinen oikeus vaatia Karjala takaisin. On oltava keinoja pitää asiaa esillä. Venäjän intressinä on pitää asiaa esillä, jotta se pääsee menneisyyden taakasta."

"Tuomio jää tyhjäksi"

EPP:n julkilausuma kommunismin tuomitsemisesta kaikuu samanlaiselta hankkeelta kuin monen monet päätöslauselmat YK:ssa imperialismin ja semitismin tuomitsemisesta. Ne jäävät tyhjiksi eivätkä johda mihinkään, arvioi tohtori, eversti Pekka Visuri.

Visuri epäili, että keskustelussa totalitarismin tuomitsemisesta sekoitetaan oikeus ja tutkimus. Tuomitsemisessä on tutkijan mukaan usein takana poliittinen valtaastele, jossa vastapuoli syölistetään kollektiivisesti. Tämä tekee syyttäjäpuolen kunnialliseksi.

Tutkija ei voi hyväksyä kollektiivista syyllisyyttä, vaan hän joutuu etsimään yksilöiden ja valtioiden teot ja osoittamaan tekijät. Valtioiden rikokset ovat kansainvälisen oikeuden asioita, Visuri huomautti.

Tutkija lausui varoittavia sanoja: "Uskontojen ja ideologioiden nimissä on tehty niin paljon väärää, ettei Euroopan Unionin piirissä sitä pitäisi jatkaa."

Tapahtumien kulusta Euroopassa Visuri sanoi, että fasismi ja kommunismi eskaloivat keskinäisissä kiistoissa ja kilpailussa toisiaan. "EU:n ei ole syytä liittyä tähän perinteeseen."

Tuomio yksilöitävä

Miten voi tuomita aatteen, kommunismin? kysyi kenraaliluutnantti Rauno Meriö ja selvitti kuviota: "Asia pitää yksilöidä ja sitoa johonkin maahan. Sodassa Neuvostoliitto oli voittajia ja siksi sitä ei voi tuomita."

Dosentti Arto Luukkanen puolestaan totesi, että tuomittava totalitarismi on löydetty kahteen kertaan, sekä Saksassa että Japanissa, jotka molemmat on saatu irrotetuksi totalitarismista. Se oli kuitenkin vaatinut tuomareiden sotavoiman läsnäoloa.

Luukkanen mielestä totalitarismin tuomio Venäjällä on ajankohtainen sitten, kun venäläiset myöntävät, että stalinismi oli rikos. Se ratkaisee, mutta se vie aikaa ja historia on pitkälinen juttu, arveli dosentti ja totesi varauksena: Eri asia on, pystyvätkö he tunnustamaan asiaan.

http://totalitarismi.com
http://prokarelia.net

Kuusaan Hovi ja uhkea Niemelän kartano tuhottu



Sortavalan maalaiskunnan tärkein kartano on rikkouttu. Pian 115 vuotta vanha tyylikäs päärakennus on enää luuranko, joka jää odottamaan Muolaan pitäjän Kuusaan hovin surkeaa kohtaloa. Ohessa on harvinainen kuvakokoelma aiemmin suljetun portin eristämästä kartanon päärakennuksesta.

Niemelän kookas kartano useine kivinavettoineen ja komeine päärakennuksineen kapean Laatokan lahden rannalla oli pitkään Nissilän suvun hallussa.

Sen päärakennus rakennettiin 1890. Se on seissyt lähes koskemattomana yli

sata vuotta. Viime aikoina sen huoneet ja osittain ulkoseinät on vandalisoitu järkyttävällä tavalla.

Oheiset kuvat näyttävät kartanon päärakennuksen nykyisen tilan sisältä ja ulkoa.

Niemelän kartano sijaitsee Sortavalan eteläpuolella luonnonkauniilla paikalla. Portaat alas vievät Laatokan rannalle, josta pääsisi omalla veneellä Sortavalaan, Valamoon, Pietariin ja maailman merille. Siksi Niemelän kartanon rahallista arvoa EU:n sisällä voi vain arvailla. Osana Venäjän Federaation kurjistuvaa Karjalaa se on arvoton: se

on tahallaan rikottu.

Niemelän kartanon alueella olivat Suomen rajojen tunnustuksen jälkeen mylly, saha, tiilenpolttimo ja sähkölaitos. Kartanon tiloissa toimi jo vuodesta 1903 karjanhoito- ja meijerikoulu.

Nyt kartanossa ei toimi mikään. Kartanon ulkopuolella leviää lohduksen maise maakerrostaloja, lintallaan olevia mökkejä ja köyhiä kansalaisia. Kylässä ei voi ainakaan lyhyen käynnin aikana havaita kauppaa tai työpaikkoja. Tapahtuneen voi vain todeta: ylpeä 114 vuotta vanha kartanon päärakennus on Karjalan tragedian uhri, kuten sadat muutkin rakkaudella rakennetut ja asutut rakennukset ikivanhoilla suomalaisilla Karjalan mailla.

KUUSAAN HOVI VE-TELEE VIIMEISIÄÄN

Tiistaina 25.5. valokuvattu Kuusaan hovin päärakennus on romahduksen partaalla. Sisäkatto ja julkisivun pylväsrakenteet ovat kokonaan romahtaneet.

Myös päärakennuksen vieressä osittain pystyssä ollut yli 100 vuotta vanha sivurakennus on puolittain romahtanut vuoden 2004 aikana.

Kuusaan hovin esimerkki antaa karmeita aavistuksia myös Niemelän komean kartanon tulevaisuudesta.

TULEEKO RUSKEALAN MARMORILOUHIMOSTA TURISTIKOHDE?

Ruskealan marmorilouhimo oli mahtava menestystarina Suomen suuriruhetinaskunnassa. Marmoria ja dolomiittikiveä kuljetettiin Pietariin palatseihin ja kirkkoihin.

Taantunut louhos sai vielä joitakin vuosia sitten juukalaiset ja italialaiset yritykset tekemään koeporauksia ja muita tutkimuksia. Vuonna 2004 Ruskealan muistorikkaat, noin 250 siten perustetut louhokset ovat täysin hylätyt. Rakenteet ruostuvat, kukaan ei valvo louhosaluetta.

Kaikki tämä tulee muuttamaan muutaman viikon kuluttua, jos Sortavalan-Värtsilän seudun tunnettu matkailuyrittäjä Aleksandr Artemjev onnistuu suunnitelmissaan.

Syvät kaivosaukot, satojen metrien pituiset kaivoskäytävät, jopa 30 metriä syvä vesi avolouhoksissa ja louhoksen pitkä historia ovat alueen houkutuslintoja.

Kaikki tämä on nyt vuokrattu Artemjevin yritykselle. Tarkoitus on avata kesäkuun 2004 aikana alue matkailupuistona, jonne pääsystä peritään yhden euron pääsymaksu. Urakka tuntuu mahdottomalta. Alueella on lukemattomia hengenvaarallisia paikkoja, joissa voi pudota yli 10 metriä syvään kaivosaukoon, avolouhokseen tai muihin vaarallisiin reikiin. Aluetta ei ole vielä aidattu, eikä vaarallisille paikoille ole pystytetty suoja-aitoja



kuin muutamaan kohtaan.

Louhoksen lähellä on myös runsaasti hylättyjä neuvostoaikaisia rakenteita, isoja varikkorakennelmia, kaivostekniikkaa ja luonnon armoille jätettyjä koppeja ja puomeja. Tällä hetkellä Ruskealan marmorilouhimo on Karjalan tragedian konkreettinen esimerkki. Jos matkailualan yrittäjälegenda onnistuu, on yksi Karjalan häpeäpilkku-pieni osa Karjalan tragediasta - saatu nousemaan romahduksesta, rappiosta ja epätoivosta.

KAUPPOJA TULEE LISÄÄ

Vaikka Karjalan lukemattomissa kylissä ei enää ole työpaikkoja, uusia kauppoja on avattu siellä täällä. Kurkijoen traagisessa kirkonkylässä, jossa on äskettäin palanut hotelli Kurki ja suljettu pieni kahvila, on avattu uusi hieno

kauppa. Samoin Hiitolan kirkonkylässä, jossa suljettiin kookas kasarmialue, on uusi hieno kaupparakennus korvannut aiemmin rekkakontissa toimineen vaatimattoman ruokakaupan.

Karjala elää jatkuva muutostilaa. Uutuuskirja Karjalan Tragedia esittelee vuoden 2003 tilannetta yli 600 värivalokuvan avulla. Jokainen valokuva on päivyty, jolloin kesämatkailija voi vertailla Karjalan kehitystä näiden kuvien ja omien tuoreiden kokemusten perusteella.

Samalla tavalla seuraa tiedotepalvelumme Karjalan muutoksia. Tiedotteet toimittaa Karjalan Tragedian kirjoittaja ja valokuvaaja, vapaa toimittaja Markus Lehtipuu.

LISÄTIETOJA

www.karjalantragedia.info



Kirkko keskellä kylää

Tässä ensimmäisellä kotiseutumatkalla 1991 otetussa kuvassa nautimme kauniista kesäpäivästä Säkinmäellä.

Taustalla rakennusteli-
neitten ympäröimänä pys-

tyssä Kurkijoen kirkko. Seuraavana kesänä meille paikalliset ”yrittäjät” kauppasivat vain palaneita nauvoja.

Taustalla näkyy Kurki-hotellikin sellaisena kuin se sai vielä kymmenisen vuotta olla. Monena vuonna se oli meille tarjoamassa yösi-jankin, kunnes tuli teki taas tehtävänsä.

Vas Terttu Ketola, Aila Lähteenäki, ja Airi Vi-havainen. Kirkko vielä palamatta. Kuvan otti Veikko Lähteenmäki.

Terttu Ketola



Lahjavihje

KURKIJOKI

-kirjat,

-viirit ja

-vaakunat!

Kesäkuussa kukkivat alppikärhöt ja kellukat

Kesäkuun nimikkokasveiksi on valittu kesäkuussa kukkivat alppikärhö (Clematis alpina) ja kellukat (Geum). Sinikukkainen alppikärhö on yksi kesän aikaisimmista köynnöksistä. Sen ensimmäiset kukkakuput avautuvat jo toukokuun loppupuolella. Kellukat puolestaan ovat kelta- tai oranssikukkaisia perennoja, jotka kasvavat matalina mättäinä aurinkoisilla ja puolivarjoisilla paikoilla.

Alppikärhön voi laittaa kiipeilemään puuhun

Hento, pienikukkainen alppikärhö kiinnittyy tukeen ohuilla lehtiruodeilla. Köynnöksen voi istuttaa paitsi rakennuksen seinus-

talle, myös vasten puun runkoa, kivimuuria tai aita. Ohutversoinen alppikärhö ei haittaa puiden ja pensaiden kasvua, vaan sen voi rauhassa päästää leviämään niiden lehvästöön. Kasvit viihtyvät luonnossakin parhaiten toistensa seurassa.

Alppikärhö on hyvin talvenkestävä, terve ja helppo hoitoinen kasvi, joka menestyy aurinkoisella tai puolivarjoisella paikalla aina Oulun korkeudella asti. Alppikärhön versot kasvavat 3-4 metriä pitkiksi. Yksinkertaisessa kukassa on neljä terälehteä.

Kerrannaiskukkainen kruunukärhö muistuttaa alppikärhötä niin paljon, että sitä usein kutsutaan alp-

pikärhöksi. Se on yhtä varma valinta aurinkoisen tai osittain varjoisen seinustan peittäjäksi kuin alppikärhö. Tummalle seinustalle voi valita myös valkokukkaisen siperiankärhön, joka on alppikärhön alalaji.

Kellukat kasvavat tiheiksi mättäiksi

Kellukat menestyvät koko Suomessa. Matalat perennat sopivat kivikkokasviryhmiin sekä pensas- ja perennaryhmien reunoihin. Ne peittävät kasvupaikkansa hyvin tiheällä lehdistöllään. Mättäät vihertävät aikaisin keväällä ja osa lehdistä säilyy talven yli.

Kevyesti varjoisen kasvupaikka ja tuore maa sopi-



vat kellukoille parhaiten. Ne viihtyvät kuitenkin jopa paahteessa, jos multakerros on vähintään 30 senttiä syvä.

Tulikellukka (Geum coccineum 'Borisii') ihasuttaa pienillä appelsiinipunaisilla kukillaan. Kunkinta kestää kesäkuun alusta heinäkuun alkupuolelle. Mätäs kasvaa 20-30 senttiä korkeaksi.

Keltakukkaisen vuorikellukan (Geum montanum) kiiltävä lehdistö erottuu helposti himmeälehtisestä tulikellukasta. Vuorikellukka on myös matalampi ja se kukkii hieman aiemmin kuin tulikellukka. Vuorikellukka viihtyy sekä paksu- että ohutmultaisessa maassa.

Kuukauden kasvit valitsee Taimistoviljelijät ry. Jokaiselle kuukaudelle nimetään puuvartinen kasvi ja perennalaji tai -suku. Valinnalla halutaan nostaa esiin kestäviä ja ajankohdattaisia kasveja sekä muistuttaa, että puita, pensaita ja perennoja voi istuttaa koko kasvukauden ajan.



Karjala-myymälä

Erikoisliike Karjalasta ja karjalaisuudesta kiinnostuneille

Helsingin myymälä, Kasarmikatu 16

Kauppakatu 41, 53100 Lappeenranta
• Puh. (05) 541 4650, fax (05) 541 4651
• sähköposti: karjaja@myymala.inet.fi
• www.karjala-myymala.fi

ONKS TIETOO VASTAUKSET

1. 20 kpl
2. Hammerfest
3. Kirjailija Ilmari Kianto
4. Lontoossa
5. Vuodesta 1911
6. Perussa
7. Helmikuussa
8. Juhani Ahon
9. Irlanti
10. Aasia

TILAA Kurkijokelainen

MUSIIKKIVÄEN PALVELUPAIKKA LOIMAAN MUSIIKKI

Puh. 7622 950, Oikokatu 3
Avoinna: ma-pe 10-17.30 la 10-14.00

KukkaBox

Puh. 762 2669

Vastapäätä Loimaan Aluesairaalaa

Kurkijokelainen Vesikoskenkatu 13 A21, 32200 LOIMAA Puh. (02) 762 2551, 050-521 3336

Asianajaja



ASIANAJAJA on asianajajaluetteloon hyväksytty lakimies, jolla on säädetty kokemus ja taito. Asianajajan toimintaa valvovat Asianajajaliitto ja oikeuskansleri. Asianajotoimistot hoitavat myös maksuttomia oikeudenkäyntejä ja oikeusturva-asioita.

Asianajotoimisto HEIKKI RANTANEN

Varatuomari Julkinen kaupanvahvistaja Kauppalankatu 9-11 B, Loimaa p. (02) 762 2888, fax 762 2313 heikki.rantanen@kolumbus.fi

Asianajotoimisto JARI HEIKMAN OY

Varatuomari Jari Heikman varatuomari Kaarina Nylamo oik. yo Tiina Tähtinen Turuntie 8-14, II krs. Loimaa, puh. (02) 762 4400, fax 763 1301 jari.heikman@aatsto.inet.fi www.heikman.com

Tarjoukset voimassa: perjantai-sunnuntai 4.-6.6.2004

Ruokakauppa sinun kesääsi!

HK Marinoidut Porsaan kyljykset

595 kg

Perinteinen Grillimakkara 400 g (2,48 kg)

Vaasan Täyshyvät 640 g (3,13 kg)

Maustetut Valiojäätelöt 1 l

099 pkt

200 ps

180 pkt

SPAR LOIMAA Kauppias Sami Toivonen puh. (02) 763 6850 ma - pe 7-21, la 7-18

Ruokakauppa Sinun makuusi

Suomalainen Naudan PAISTI-JAUHELIHA

499 kg

SAVU-LOHIFILE 890 kg

Broilerin RINTAFILILE 990 kg

Lapin Kulta olut 12 x 0,33 l (2,18 l) sisältö 8,75 pantit + 1,20 =



995 12-pack



Alko 762 2062

nonstop parturi 040-765 7028

Naisellista muotia Loimatar 762 2848

Kahvila Helmi 762 4432

LOP-Kultapiste 763 2150

Aluutautiselle naiselle ja lapselle Digitar 762 1413

Ritvan ja Olin Eineskeititö 76368520

SPAR

Erikoishammasteknikko EHT-liiton jäsen

MARKO ROSENDAHL

Vastaanotto Heimolinnankatu 14 Loimaa

Ajanvaraus puh. (02) 763 1179

HAUTAKIVET

Vuodesta 1921 luotettavaa ja yksilöllistä palvelua

LOIMAAN KIVI PUHELIN (02) 760 511



Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa

Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700 Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547